

**UCHWAŁA NR LVII/441/2023
RADY GMINY LISKÓW**

z dnia 20 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Lisków na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm./ oraz art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej / t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 1249 ze zm. w brzmieniu nadanym przez przepisy ustawy z 9 marca 2023 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2023 r., poz. 535 ze zm. / Rada Gminy Lisków uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Lisków na lata 2024- 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lisków.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2024 r.

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy
Domowej
na terenie
Gminy Lisków
na lata 2024 - 2028**

Wprowadzenie

Przemoc jest problemem powszechnym, który dotyczy ludzi bez względu na ich wiek, płeć, status materialny, poziom wykształcenia, czy wykonywany zawód. Jest zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym, dlatego, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy, a tym samym pomagać rodzinom, w których jest ten problem potrzebne jest interdyscyplinarne spojrzenie na rodzinę, jej członków i ich sytuację, potrzeby i zachowania. Zjawisko to leży w kręgu zainteresowania przedstawicieli różnych środowisk: pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, asystentów rodziny, psychologów, prawników. Zaangażowanie wielu instytucji, podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Kwestia przemocy domowej od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby niepełnosprawne i starsze.

Doświadczenie przemocy domowej jest tym bardziej dramatyczne, że występuje w miejscu, które z założenia powinno dawać jednostce wsparcie, bezpieczeństwo i stwarzać optymalne warunki do rozwoju i społecznego funkcjonowania, a jej sprawcami są członkowie rodziny, osoby bliskie i zaufane. Rodzina winna być opoką, schronieniem, wzorem. Jednak coraz częściej słyszymy, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, że zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność, zamiast miłości - ból i cierpienie, zamiast szacunku - ośmieszanie i upokarzanie. Dla wielu, dom nie jest spokojną przystanią, jest miejscem niebezpiecznym, gdzie doznają cierpień fizycznych i emocjonalnych. Rodzina, która powinna być oparciem dla człowieka staje się źródłem zła, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, spowodowanych przemocą.

System przeciwdziałania przemocy określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249), która wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz administracji rządowej zadania do realizacji i sposoby postępowania z osobą dotkniętą przemocą domową, jak również z osobą stosującą przemoc.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym oraz pogłębiania społecznej świadomości tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Lisków na lata 2024 - 2028**, zwany dalej **Programem**. Zawiera on: podstawy prawne działania, charakterystykę zjawiska przemocy domowej, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące, zakładane efekty realizacji programu, monitoring i ewaluację programu, źródła finansowania oraz podsumowanie.

I. Podstawy prawne Programu

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 1249 ze zm. w brzmieniu nadanym przez przepisy ustawy z 9 marca 2023 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2023r., poz. 535 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 2151)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023r., poz.901 ze zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. z 2023r., poz. 1827).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. Z 2023r., poz. 1807).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy " Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023r., poz. 1870).
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 1426 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023r., poz. 1606)
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2023r., poz. 289 ze zm.)

II. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa przemoc domową, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Przemoc domową charakteryzuje:

Intencjonalność - działanie osoby stosującej przemoc jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie

Dysproporcja sił- osoba stosująca przemoc ma przewagę nad osobą doznającą przemocy, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;

Naruszenie praw i dóbr osobistych- osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę sił i narusza podstawowe prawa osoby dotkniętej przemocą (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku)

Powodowanie szkody i cierpienia- osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby dotkniętej przemocą na poważne szkody fizyczne, psychiczne a także materialne.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności,
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy,
5. **Zaniedbanie** – to ciągle nie zaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,

2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,

3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy, przeproszenia i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala osobom doznającym przemocy uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

III. Zasady działania Programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej Program oparty jest na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,

2. jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

IV. Cele Programu

Cel główny: Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy domowej poprzez podnoszenie świadomości społeczności lokalnej i zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy, wsparcia i ochrony osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Cele	Działania
1.	Zapobieganie występowaniu przemocy domowej poprzez podnoszenie świadomości społeczności lokalnej i zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy domowej - realizacja programów profilaktycznych, pogadanek dla dzieci, młodzieży - organizacja wywiadówek profilaktycznych w szkołach -promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców - upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych - organizacja lokalnych kampanii społecznych - prowadzenie akcji informacyjnych (plakaty, broszury, ulotki) - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym zachowaniom nieagresywnym - umieszczanie informacji na stronach internetowych, - spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy - propagowanie mediacji w rodzinach, w których występują konflikty zanim dojdzie do przemocy
2.	Zapewnienie kompleksowej pomocy, wsparcia i ochrony osób doznających przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą - udzielanie kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy medycznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej - wsparcie materialne, rzeczowe - praca socjalna - poradnictwo specjalistyczne: prawne i psychologiczne - interwencja kryzysowa - prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie "Niebieskie karty" - realizacja procedury "Niebieskiej Karty" - prowadzenie rozmów z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc w ramach pracy grupy diagnostyczno - pomocowej - wspólne interwencje policji i pracowników socjalnych - prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych - funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i cykliczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego - nawiązanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi
3.	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych - inicjowanie interwencji w środowisku - kierowanie wniosków do GKRPA, Prokuratury w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu - wspieranie programów interwencyjnych, psychoedukacyjnych - występowanie z wnioskami do prokuratury o wszczęcie postępowania w sprawie znęcania się nad rodziną - zapewnienie schronienia dla osób doznających przemocy (DIK, schroniska, domy samotnej matki) - izolowanie sprawców od ofiar - prowadzenie specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego
4.	Zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach z zakresu przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy, realizacji procedury "Niebieskiej Karty", interwencji kryzysowej w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy - korzystanie z pomocy psychologicznej i superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej - zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury

V. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą Domową są:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy domowej,
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi przemocą domową,
4. Społeczność lokalna Gminy Lisków.

VI. Realizatorzy Programu

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie (bezpośredni realizator programu)
2. Posterunek Policji w Liskowie
3. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Lisków
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Liskowie
5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Liskowie
6. Placówki Oświatowe
7. Sąd Rejonowy w Kaliszu
8. Organizacje pozarządowe

VII. Źródła finansowania

Realizacja działań finansowana będzie ze środków własnych Gminy Lisków oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Miejsce i czas realizacji Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą Domową będzie realizowany na terenie Gminy Lisków w latach 2024 – 2028.

IX. Zakładane efekty realizacji programu

1. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy domowej,

3. Lepsza ochrona osób doznających przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
4. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy,
5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
6. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy na terenie gminy Lisków, spadek liczby przypadków przemocy domowej.

X. Monitoring i ewaluacja programu

Program będzie podlegał ewaluacji poprzez sprawozdawczość roczną. Podstawowymi wskaźnikami służącymi ewaluacji Programu będą sprawozdania z prac grup pomocowo - diagnostycznych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Lisków sprawozdanie z realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Podsumowanie

W codziennej działalności, związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej niewątpliwie winno się doprowadzić do powstania i wzmocnienia systemowo funkcjonującego zaplecza. Należy konsekwentnie dążyć do rozbudowania lokalnego, trwałego i spójnego, zespołu przeciwdziałania przemocy domowej. W tym celu opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Lisków. Pozwoli to na zintegrowanie działań i kompetencji wielu służb, zwiększenie profesjonalizmu kadry i w rezultacie zmniejszenie skali zjawiska przemocy w naszej gminie. Intencją tego programu jest dążenie do przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej będzie opierać się na:

1. Interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemu przemocy,
2. Informowaniu społeczeństwa,

3. Profesjonalizmie osób pomagających,
4. Stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Przemoc domowa dotyczy znaczącej części populacji. Z uwagi na tendencję wzrostową zjawiska oraz jego negatywne konsekwencje zarówno dla samej jednostki, jaki społeczeństwa, należy stale poszukiwać odpowiednich sposobów skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową i pracy z osobą stosującą przemoc.

Uwzględniając powyższe, należy dołożyć szczególnych starań, by osoba, której wolności i prawa są ograniczone, miała możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy, której celem będzie rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zrozumienia złożoności zjawisk życia rodzinnego, jak i szczególnej troski oraz uważności w trakcie interwencji. Ponadto by skutecznie i szybko zapewnić pomoc osobom dotkniętym przemocą domową należy wypracować wysoką jakość współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Taka zdolność do stworzenia lokalnej koalicji jest pierwszym krokiem w drodze ku profesjonalnemu przeciwdziałaniu przemocy domowej i ochronie osób dotkniętym przemocą.

UZASADNIENIE
do Uchwały Nr LVII/441/2023
Rady Gminy Lisków
z dnia 20 grudnia 2023 r.
w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Lisków
na lata 2024-2028

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej zobowiązała gminy do podejmowania działań zmierzających do wspierania przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w życiu rodzinnym i społecznym poprzez tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w domowej, opracowywanie i realizacja programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej należy do zadań własnych gmin i realizowane jest w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy w Domowej uchwalanego przez Radę Gminy.

Program określa kierunki działań prewencyjnych, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których przemoc występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób udzielających pomocy. Uwzględnia problemy różnych grup społecznych doznających przemocy w rodzinie oraz odpowiada na istniejące potrzeby wskazywane przez społeczności lokalne. Wyznacza także zadania, które należy bezwzględnie podjąć np. dotyczące ochrony praw osób najsłabszych, w szczególności dzieci.

Realizacja zadań zawartych w Programie pozwoli na systemowe podejście do problemu przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności dotychczasowych działań kierowanych do rodzin w których, ten problem występuje.

W związku z powyższym wywołanie niniejszej uchwały jest uzasadnione.